

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Lužice, Velkomoravská 220, okres Hodonín

Velkomoravská 220, 696 18 Lužice

Identifikátor školy: 600 115 941

Termín konání orientační inspekce: 13. -15. listopad 2001

Čj.	122 713/2001 5130
Signatura	ol7cv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu zřídila Obec Lužice, Česká 1, 696 18 Lužice jako zálohovou organizaci. Sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Při orientační inspekci byl sledován a hodnocen průběh a výsledky vzdělávání a kvalita podmínek vzdělávání v základní škole s povolenou kapacitou 280 žáků. V době inspekce školu navštěvovalo 260 žáků v 11 třídách. Ve školní družině s povolenou kapacitou 25 žáků bylo umístěno 25 žáků a ve školní jídelně s kapacitu 200 jídel bylo 156 strážníků. Výuka probíhala podle učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň základní školy

Český jazyk

Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu a osnovy jsou plněny. Rozložení učiva do jednotlivých ročníků je garantováno metodickým sdružením prvního stupně. Tím nedochází k obsahové duplicitě a současně je zachována kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Výukové cíle odpovídaly standardu vzdělávání i aktuálnímu složení třídy. Svědomitá příprava pedagogů na výuku se zaměřovala na rozsah probírané látky, na využití vhodných pomůcek i promyšlení vhodných metod a forem práce, zejména ve vyšších ročnících. V prvním ročníku byla částečně volba metod méně vhodná s ohledem na psychohygienu nejmladších žáků. Žákům se specifickými vývojovými poruchami učení byla podle charakteru výuky věnována učiteli přiměřená pozornost. V době mimo vyučování mohou uvedení žáci navštěvovat dyslektický kroužek. Veškeré plánované činnosti směřovaly k prohlubování schopností a dovedností žáků získané poznatky uvědoměle aplikovat.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů v hospitovaných hodinách plně odpovídala závazným právním předpisům a pozitivně ovlivňovala velmi dobrou kvalitu vyučování. Kmenové třídy, vhodně a účelně vybavené, plně odpovídají psychohygienickým požadavkům. Relaxační koberce, vyjma prvního ročníku efektivně využívané, umožňují příznivou změnu prostředí při samostatných a skupinových činnostech žáků. Podnětné učební prostředí působilo výrazně esteticky. Škola disponuje běžnými pomůckami a dalšími učebními materiály převážně zajišťovanými učiteli. Didaktickou techniku se dařilo do vyučování občasně zařazovat. Žáci umí pracovat s učebnicemi i ostatními doplňujícími učebními texty.

Struktura hodin odpovídala vždy stanoveným cílům a ve velké míře i věku žáků. Méně vhodné byly činnosti žáků v prvním ročníku založené převážně na frontálním přístupu učitelky. Z projevů žáků však vyplývalo, že se v novém prostředí aklimatizovali a jsou schopni naplňovat pokyny učitelky, a proto dobře plnit zadané úkoly. Ve všech hodinách učitelé sledovali průběh výuky i znalosti a dovednosti žáků, které navazovaly na předchozí učivo. Na základě pochopení jednotlivostí žáci dobře dokázali dílčí poznatky syntetizovat a uplatňovat v rámci mezipředmětových vztahů. Někteří učitelé využívali rozmanité vyučovací metody, podporující pamětné zvládnutí učiva a motivující žáky svou zajímavostí založenou na diferencovaném přístupu podle individuálních dispozic jednotlivců. Žáci dosahovali při samostatné práci či kooperativních technikách učení velmi dobrých výsledků v souladu se standardem vzdělávání. Měli dostatek prostoru pro seberealizaci, který většinou aktivně využívali. Jejich úspěšné uplatnění přispívalo k posílení vlastního sebevědomí a osobního prožitku z dobře vykonané práce. Učivo dokázali převážně správně aplikovat v ústní i

písemné formě, věcně správně interpretovat, případně odstraňovat dílčí nedostatky. V důsledku toho se dařilo vyučovací čas efektivně využívat.

Motivace žáků měla lepší úroveň než využívání možnosti hodnocení výsledku práce žáků. Vstupní motivaci se převážně dařilo rozvíjet v průběhu výuky zařazením mezipředmětových vztahů, uváděním příkladů z praxe, motivačních výzev i pozitivním posilováním. Výrazněji byli motivováni žáci zařazováním metod práce se soutěživým podtextem. Hodnocení žáků probíhalo většinou slovně, klasifikace byla uplatněna jen velmi zřídka, i když se nabízely možnosti motivující klasifikaci častěji využít. V průběhu vyučování se učitelé žákům věnovali a při zadávání úkolů respektovali zásadu přiměřenosti. Převážně byly respektovány jejich individuální dispozice s oceněním jejich snahy o pokrok. Méně se dařilo vést žáky k sebehodnocení.

V souladu se zvolenými metodami a formami práce se dařilo s rozdílnou úspěšností rozvíjet interakci žáků mezi sebou navzájem a učiteli. Při kooperativních technikách učení převažovala vyrovnaná vzájemná komunikace, naopak při frontální výuce jednostranná komunikace směřovala od učitele k žákům. Komunikativní dovednosti žáků se dařilo velmi dobře rozvíjet zejména ve vyšších ročnících. Z hodin bylo zřejmé, že pravidla chování jsou žáky akceptována a naopak jejich osobnost je učiteli respektována. Žáci projevovali pozitivní vztah k výuce, zejména když byla podmíněna pružnou organizací, aktivně a většinou úspěšně se realizovali. Při stereotypnějších metodách a formách práce se více projevovala únava žáků. Verbální i neverbální komunikace učitelů měla velmi dobrou úroveň.

Velmi dobrá úroveň plánování a příprava výuky byla kladně ovlivněna vynikajícími personálními a velmi dobrými materiálními i psychohygienickými podmínkami výuky. Organizování podmíněné velmi dobrými metodami a formami práce bylo rovněž velmi dobré. Výrazně rozdílná kvalita motivace a hodnocení byla celkově hodnocena jako velmi dobrá. Interakce a komunikace, rovněž zjevně kvalitativně odlišná, byla vzhledem k převažujícím pozitivům hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově úroveň vzdělávání žáků prvního stupně v českém jazyce byla velmi dobrá.

Matematika

Týdenní počty vyučovacích hodin odpovídaly ve všech ročnících učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu. Zpracované časově-tematické plány zajišťovaly návaznost učiva v jednotlivých ročnících. V kvalitní bezprostřední přípravě na vyučování byly většinou velmi dobře stanovené výukové cíle formulované především s ohledem na činnost žáků během vyučovacích hodin, vycházely z tématu probíraného učiva a odpovídaly aktuálnímu složení třídy i možnostem žáků.

Ve sledovaných vyučovaných hodinách nesplňovala jedna vyučující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost učitelky neměla negativní vliv na kvalitu výuky. Škola má pro realizaci výchovně vzdělávací práce účelně vybavené učebny. Třídy jsou vzhledem k počtu žáků prostorné, je v nich místo pro vytvoření odpočinkového koutu nebo umístění koberců, které ve sledovaných hodinách nebyly využívány. V učebnách je umístěn zachovalý starší nábytek, v některých však nebyly žákovské stoly a židle zcela přizpůsobeny antropometrickým zvláštnostem některých žáků. Třídy jsou čisté, světlé a po estetické stránce na velmi dobré úrovni. Učební pomůcky umístěné ve třídách umocňují podnětnost prostředí, ve kterém výuka probíhala. Učitelky používaly ke zvýšení efektivity a názornost vyučování průsvitné popisovací fólie z umělé hmoty, demonstrační a žákovská počítadla a předem připravené kartičky k zaznamenávání výsledků práce žáků. V průběhu vyučování žáci pracovali většinou se schválenými učebnicemi nebo s pracovními sešity. Z didaktické techniky využila jedna učitelka při procvičování a ověřování učiva magnetofon. Vybavení učebními pomůckami je celkově

dobré. Nové modernější pomůcky jsou pořizovány postupně v závislosti na finančních možnostech školy. Pro dodržování psychohygienických zásad vytváří škola velmi dobré podmínky. Členění vyučovacích hodin i pracovní tempo byly adekvátní složení žáků ve třídě. V průběhu vyučování vládla ve třídách klidná, nestresující pracovní atmosféra. V některých hodinách učitelky zařadily vhodná relaxační cvičení nebo funkci relaxace splňovalo využití vyučovacích metod s pohybovými aktivitami.

Při organizaci vyučování učitelky v hospitovaných třídách uplatňovaly klasickou frontální výuku, která byla pro rozmanitost střídajících se vyučovacích metod pro žáky přitažlivá a vzhledem k naplňování cílů efektivní. Struktury vyučovacích hodin volily tak, aby odpovídaly věku a schopnostem žáků. Závěrečné etapy některých hodin však byly pro nedostatek času negativně ovlivněny spěchem a méně vhodným zakončením. Žáci většinou dokázali na základě jasných a srozumitelných organizačních pokynů plnit zadávané úkoly i samostatně pracovat. Problémovým žákům učitelky věnovaly individuální pomoc (např. opětovné vysvětlení úkolu). Žákům, kteří již učivo dokonale zvládli, zadávaly složitější úkoly. V průběhu sledovaných hodin byl kladen důraz především na důkladné procvičování probrané látky a na dovednost aplikovat získané poznatky při řešení úkolů, což žáci většinou dobře zvládali. Nové poznatky byly vyvozovány ve vzájemných souvislostech v návaznosti na předchozí učivo a na praktické zkušenosti žáků z běžného života. Učitelky nevytvářely prostor pro skupinové aktivity ani pro uplatňování kooperativních techniky učení.

V úvodu vyučovacích hodin učitelky seznamovaly žáky přiměřenou formou s jejich obsahem nebo se stanovenými výukovými cíli. V některých hodinách ke vstupní motivaci využily zorganizování soutěže nebo příslib zařazení hry v závěru vyučovací hodiny. Průběžná motivace v různé podobě pak prolínala celým vyučovacím procesem, a proto byli žáci poměrně aktivní. Motivační účinek měla častá pochvala žáků za splnění úkolu, řešení úkolů spojených s využitím učiva v každodenním životě, možnost sebehodnocení a efektivně uplatňovaná práce s chybou. Kvalitu získaných vědomostí vyučující zjišťovaly krátkými písemnými prověrkami nebo různými frontálními metodami ověřování stupně zvládnutí učiva. Při zadávaných úkolech byla respektována zásada přiměřenosti. Zkoušení žáků spojené s klasifikací vyučující neprováděly. Celkové hodnocení výkonu žáků, jejich práce a aktivity v závěru vyučovacích hodin učitelky prováděly jen v některých hodinách.

Vyučující svým tolerantním a laskavým přístupem k žákům vytvářely ve všech hodinách nestresující atmosféru a klidné pracovní prostředí. V hospitovaných hodinách převažovala při hromadné výuce komunikace mezi učitelkami a žáky. Žáci měli dostatek prostoru pro vyjádření svého názoru, avšak zvolená vyučovací forma a používané metody neumožňovaly rozvíjení komunikačních dovedností mezi žáky a jejich vzájemnou spolupráci při řešení úkolů. Dohodnutá pravidla jednání a chování žáci většinou akceptovali a respektovali. Verbální i neverbální komunikace učitelek měla velmi dobrou úroveň.

Plánování a příprava výuky, materiální a psychohygienické podmínky i motivace a hodnocení měly vynikající úroveň. Personální podmínky, organizace, metody a formy práce a interakce a komunikace měly úroveň velmi dobrou.

Celkově byla kvalita výuky matematiky na prvním stupni základní školy velmi dobrá.

Druhý stupeň základní školy

Český jazyk

Časová dotace odpovídala učebnímu plánu a ze zápisů v třídních knihách vyplynula vyváženost výuky všech složek předmětu (mluvnice, literatury i slohu). Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídalo schváleným učebním dokumentům. Výukové cíle dobře stanovené se ve všech hodinách nepodařilo splnit. Proto předchozí příprava učitelů měla

rozdílnou úroveň. V některých hodinách plánované činnosti směřovaly k podpoře vytčeného cíle jen okrajově. Navíc se nedařilo odhadnout náročnost vytčených cílů a zvolit takové metody a formy práce, které by směřovaly k jejich průběžnému plnění a ne až v závěru vyučovací jednotky. Všichni učitelé byli informováni o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, částečně uvedené žáky zohledňovali, ale z průběhu výuky a kontroly písemných prací nevyplýval důsledný a systematický individuální přístup učitelů k uvedeným žákům.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících byla v souladu s vyhláškou. Pouze jedna učitelka nespĺňovala podmínky pedagogické způsobilosti, a to výrazně ovlivnilo kvalitu vyučování. Výuka probíhala převážně v kmenových třídách, ojediněle byla využita moderně vybavená odborná učebna výpočetní techniky pro docvičování pravopisných jevů. Třídy, vybavené na běžné úrovni, v podstatě odpovídají psychohygienickým požadavkům, avšak pro výuku předmětu jsou málo motivující. Učební pomůcky a didaktická technika, kterými škola disponuje, byly využívány zřídka, čímž nebyla plně respektována didaktická zásada názornosti. Škola disponuje vlastní žákovskou knihovnou využívanou převážně pro doplňkovou četbu ve vyučování. Dle finančních možností školy je doplňovaná novými tituly. Žáci využívají vhodné učebnice, pracují s dalšími učební materiály připravovanými často učiteli z vlastní iniciativy. Poměrně velmi dobře se dařilo naplňovat psychohygienické zásady výuky.

Organizace, metody a formy práce jednotlivých učitelů nebyly výrazně rozdílné. Celkově byla hodnocena snaha učitelů zařazovat rozdílné činnosti žáků, které umožňovaly jejich práci individuální i ve skupinách podle jejich osobnostních předpokladů. Některé zajímavé formy práce přispěly sice ke zpestření výuky, ale v ojedinělých případech se z hlediska naplnění stanoveného cíle jevíly jako samoučelné. V některých hodinách se dařilo prokazatelně zohledňovat žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Učitelé průběžně sledovali, čeho mají žáci při výuce dosáhnout a z reakcí žáků vyplývalo, že probíranému učivu rozumí a umí získané poznatky vhodně aplikovat. Jen ojediněle se stávalo, že žáci zadávaným úkolům učiteli dobře nerozumí. K procvičování pravopisných jevů se dařilo v některých hodinách využívat výpočetní techniku, která poskytovala okamžitou zpětnou vazbu jak žákům, tak jejich učitelům. V hodinách literatury byla velmi umně využívána nejen obsahová, ale i výchovná stránka předmětu - mimo jiné formou osobního prožitku žáků - podmíněná propojením mezipředmětových vztahů. Žáci byli vedeni k přemýšlení a vyjadřování vlastních názorů, při výuce se vesměs projevovali aktivně a jejich znalosti i jazykové dovednosti byly převážně věcně správné a odpovídaly standardu vzdělávání na základní škole. Vyučovací čas se dařilo převážně efektivně využívat.

Vstupní motivaci učitelé neopomíjeli, ale její průběžné posilování se v jednotlivých hodinách výrazně lišilo v závislosti na zvolených metodách a formách práce. K průběžné motivaci výrazně přispívalo vyvozování nových poznatků, využívání mezipředmětových vztahů, pozitivní posilování, příklady z praxe, využití výukových počítačových programů a individuální přístup k žákům. Více však bylo těch hodin, kde se v průběhu hodiny motivace postupně vytrácela a jednotvárnost výuky přispívala k únavě žáků, kterou kompenzovali nesoustředěností. Pokud byla uplatněna metoda prověřování znalostí formou zkoušení, byla klasifikace spravedlivá a učitelem zdůvodněná. Ze zápisů v žákovských knížkách bylo zřejmé, že učitelé se více zaměřují na klasifikaci zvládnutí pravopisné normy, než na motivující klasifikaci, či klasifikaci literatury a slohu. Při práci žáků učitelé sledovali jejich úspěšnost a poskytovali jim radu a pomoc. Méně se dařilo vést žáky k sebekontrolě a zejména v závěru hodin k objektivnímu hodnocení splnění vyučovacích cílů.

Komunikace založená na vzájemné důvěře přinášela převážně oboustranný respekt. V hodinách s vymezeným prostorem pro aktivní zapojení žáků do výuky se dařilo podněcovat

jejich aktivitu a rozvíjet komunikativní dovednosti. Žáci dokázali učivo vhodně vyvozovat, reprodukovat, bylo využíváno práce s chybou, kdy žáci mohli nejen vyslovit svůj názor a zdůvodnění, ale byli soustavně vedeni k přemýšlení. V některých hodinách literatury se dařilo vést žáky k rozvíjení širších komunikativních dovedností na základě osobních zkušeností a prožitků získaných ve výuce samotné. Naopak v jiných hodinách, zejména vedených frontálním přístupem s dominantní rolí učitele, nebyla komunikace vyvážená a směřovala převážně od učitelů k žákům, i když charakter výuky vyžadoval aktivní zapojení žáků. V uvedeném případě nadměrný verbalismus učitele potlačoval ochotu žáků spolupracovat, což se projevovalo v jejich částečné nekázní. Celkově však žáci projevovali pozitivní vztah k výuce a jejich ústní i písemný projev byl učiteli průběžně kultivován.

Hodnocení plánování spojené s přípravou výuky se pohybovalo od vynikajícího až po ještě vyhovující a celkově mělo velmi dobrou úroveň. Výuka je zabezpečena učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí v souladu s platnou normou. Materiální podmínky školy jsou velmi dobré, avšak vzhledem k jejich využití v hospitovaných hodinách byly hodnoceny jako průměrné. Psychohygienické podmínky se dařilo naplňovat rovněž převážně na průměrné úrovni. Proto celkové podmínky výuky českého jazyka na druhém stupni byly hodnoceny jako průměrné. Organizace, metody a formy práce vzhledem k jejich převládající dobré úrovni byly celkově hodnoceny jako průměrné. Naopak kvalita motivace a hodnocení byla velmi rozdílná, pohybovala se od vynikající až po pouze vyhovující a celkově byla hodnocena jako průměrná. Motivace posilovaná hodnocením měla velmi dobrou úroveň.

Celkově kvalita vzdělávání ve sledovaném předmětu byla hodnocena jako průměrná.

Matematika

Časová dotace vyučovacích hodin odpovídala schválenému učebnímu plánu. Výuka probíhala podle zpracovaných časově-tematických plánů učiva, ve kterých odpovídalo rozčlenění učiva do jednotlivých ročníků učebním osnovám. Výukové cíle směřovaly k získávání nových vědomostí a dovedností i jejich aplikaci při řešení matematických úloh. V bezprostřední přípravě byly někdy výukové cíle formulovány tak, že vyjadřovaly téma probíraného učiva. Hodiny svým obsahem navazovaly na předcházející učivo.

Všechny vyučující splňovaly podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuka matematiky se uskutečňovala v kmenových učebnách zařízených novějším nábytkem. Některé místnosti jsou menší, ještě však prostorově odpovídají počtu žáků ve třídě. Podnětnost prostředí z hlediska sledovaného předmětu zabezpečovaly umístěné názorné tabule. Kabinet matematiky je pro výuku vybaven staršími základními demonstračními i žákovskými pomůckami. Žáci při procvičování efektivně využívali vhodné učebnice matematiky uvedené v seznamu vydaných učebnic a učebních textů pro základní školy, které tvoří ucelenou řadu učebnic. Tempo výuky učitelky většinou přizpůsobovaly žákům ve třídě, někdy však chybělo záměrné zařazení účinné relaxace při projevující se únavě žáků.

Organizaci průběhu vyučovacích hodin vyučující přizpůsobovaly stanoveným cílům, obsahu učiva a zvolené vyučovací formě a typu hodin. Ve sledovaných hodinách základního typu s hromadně organizovanou výukou někdy vyučující vhodně zařadily práci ve skupinách a ojedinele vytvářely prostor pro samostatné a aktivní učení i hledání alternativních způsobů řešení úloh. Z vyučovacích metod učitelky nejvíce využívaly výklad, názornou ukázkou, řízený rozhovor, práci s učebnicí a samostatnou práci, v jejím průběhu se individuálně věnovaly žákům, kteří potřebovali z různých důvodů pomoci. Upevňování, procvičování a aplikaci při řešení úloh byla většinou věnována dostatečná pozornost. Časové rozčlenění hodin do jednotlivých etap většinou odpovídalo zvolenému typu hodin a jejich náplni, avšak nedostatek času někdy negativně ovlivnil jejich závěrečnou fázi. Didaktickou techniku

vyučující nevyužívaly. Probírané učivo bylo interpretováno odborně správně.

V úvodu vyučovacích hodin učitelky seznámily žáky se vzdělávacím cílem nebo s plánovaným obsahem učiva. V průběhu vyučování nebyla většinou záměrná motivace příliš výrazná, někdy motivačně působilo střídání vyučovacích metod, práce s chybou, diskuse o způsobu řešení úloh a pomoc při samostatném řešení úkolů. Vědomosti žáků z minulých hodin nebo aktuálně probírané látky vyučující většinou zjišťovaly při frontálním opakování a procvičování. Ústní zkoušení ani písemné ověřování znalostí spojené s klasifikací neprováděly. Nedostatečné bylo někdy závěrečné shrnutí, zhodnocení průběhu vyučování a splnění vzdělávacího cíle.

Žáci se většinou řídili dohodnutými pravidly a respektovali pokyny učitelek. Drobné projevy nekázně v jedné hodině učitelka velice dobře odstranila. Komunikaci vyučující většinou rozvíjely na potřebné úrovni, někdy však při rozhovorech opakovaly po žácích jejich sdělení. Žáci měli možnost vyjádřit svůj názor na řešení úkolů. V jedné hodině vyučující využila skupinovou práci pro rozvíjení komunikativních návyků a kooperativních dovedností mezi žáky. Ve verbální i neverbální komunikaci učitelů se projevoval citlivý vztah k žákům i přiměřená náročnost.

Plánování a příprava výuky byly vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu na velmi dobré úrovni. Personální podmínky byly z hlediska plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti vynikající. Materiální a psychohygienické podmínky i organizace výuky, použité formy a metody práce byly na velmi dobré úrovni. Účinnost motivace a způsob hodnocení žáků ve sledované výuce i úroveň komunikace a interakce mezi pedagogy a žáky byly také velmi dobré.

Celkově byla úroveň výuky matematiky velmi dobrá.

Občanská a rodinná výchova

Časová dotace a členění učiva ve vyučovacích předmětech odpovídá požadavkům vzdělávacího programu Základní škola. Škola nabízí žákům volitelný předmět - domácnost. Do tematických plánů povinných předmětů bylo zařazeno učivo zaměřené na prevenci zneužívání návykových látek. Časově-tematické plány byly zpracovány jako pouhý přehled učiva. Ve sledované výuce odpovídalo stanovené učivo a cíle schváleným učebním osnovám a učitelé je plnili. Výchovně vzdělávací cíle pro sledovanou výuku učitelé volili a sdělovali vhodně, společně s tématem a plánovaným postupem a bylo zhodnoceno jejich plnění.

Personální zajištění pro uvedené vyučovací předměty je průměrné, ze tří vyučujících splňuje jeden požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost, jedna vyučující nemá odbornou způsobilost a jedna nesplňuje požadavky na vzdělání. V rámci dalšího vzdělávání učitelé navštěvují odborné přednášky a semináře. Chybějící požadovaná odborná a pedagogická způsobilost sledovaných pedagogických pracovníků neměla negativní vliv na kvalitu výuky. Výuka probíhala v kmenových učebnách vybavených běžným školním nábytkem, pomůckami, prostředím učeben i dalších prostor školy bylo čisté a pěkně upravené. Škola zapůjčuje žákům učebnice, učitelům je k dispozici odborná a encyklopedická literatura a další pomůcky do výuky včetně didaktické techniky. Učitelé a žáci mohou využívat školní knihovnu. Pro předměty občanská a rodinná výchova má škola vlastní malou příruční knihovnu umístěnou samostatně v malé učebně a vybavenou učebnicemi i další literaturou a časopisy. Prostorové a materiální podmínky pro výuku občanské a rodinné výchovy jsou velmi dobré.

Zařazování vyučovacích předmětů do rozvrhu výuky je z psychohygienického hlediska dobře zabezpečeno, výuka je zařazena nejvíce od 3. vyučovací hodiny. Struktura vyučovacích hodin a tempo výuky většinou zajišťovaly dobrou výkonnost žáků.

Do hodin učitelé zařazovali často vhodné a pestré metody učení, střídaly se metody aktivní

spolupráce a naslouchání. Výuka měla zčásti praktický charakter, žáci společně řešili navozenou situaci a diskutovali o ní. Jindy byl úspěšně zařazován řízený rozhovor se žáky a učební činnost ve skupinách pod vedením učitelů. Používaly se učebnice, práce s učebnicí byla doplňována metodou práce se zkušenostmi. Jiné zdroje informací vhodné pro výuku nebyly využívány. Někteří učitelé vedli žáky k práci s informačními zdroji zařazováním samostatně zpracovaných referátů, což však nebylo po stránce obsahové ani formální efektivně využito. Část výuky měla tradiční průběh s převahou učitelova slovního výkladu, žáci naslouchali a plnili úkoly, avšak neměli dostatek možností souvisle hovořit. Tento způsob práce učitele opomíjel rozvoj komunikativních kompetencí žáků a vedl k jejich předčasné únavě. Krátké slovní hodnocení bylo občas zařazováno u splněných úkolů. Při ústním zkoušení učitel hodnotil žáky klasifikačním stupněm, referáty zařazené ve výuce byly hodnoceny pouze za splnění nikoliv za kvalitu referátu. Vzájemné vztahy učitelů a žáků ve výuce byly vstřícné a přátelské, chování žáků bylo slušné a zdvořilé. Příkladné zaujetí a přístup některých učitelů se projevovaly v průběhu výuky a podporovaly vytváření emotivní a didakticky příznivé učební atmosféry.

Učební osnovy byly plněny, učitelé stanovovali cíle pro sledovanou výuku velmi dobře. Personální a psychohygienické podmínky jsou celkově průměrné, prostorové a materiální podmínky školy jsou vzhledem k plnění vzdělávacího programu školy velmi dobré. Kvalita výuky, tj. organizace, metody a formy učení, motivace, hodnocení, komunikace a interakce ve výuce sledovaných vyučovacích hodin byly celkově průměrné, vzhledem k tomu, že kvalita jednotlivých hodin se pohybovala od vynikající po pouze vyhovující.

Celkově byla výuka ve sledovaných předmětech průměrná.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Vzhledem k tomu, že byla kvalita výuky ve sledovaných vyučovacích předmětech na prvním stupni velmi dobrá a na druhém stupni výuka českého jazyka, rodinné výchovy a občanské výchovy průměrná a výuka matematiky velmi dobrá, byla celkově úroveň průběhu a výsledků vzdělávání velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Škola má zpracované dlouhodobé koncepční záměry rozvoje školy v Plánu rozvoje ZŠ Lužice - 2000. Koncepce, ve které není uvedena analýza výchozího stavu, je zaměřená na vybrané oblasti činnosti základní školy, chybí orientace na další součásti základní školy, a to školní družinu a školní jídelnu. Není dostatečně zpracována oblast provozu školy a výchovného poradenství. Nebylo doloženo projednání se zaměstnanci školy a zřizovatelem. Plán činnosti školy na období 2001/2002 obsahuje hlavní úkoly pro školní rok, v některých směrech navazuje na dlouhodobý plán rozvoje základní školy. Je v něm uveden přehled některých důležitých úkolů a zodpovědnost za jejich splnění. V celoročním plánu práce chybí analýza dosažené úrovně činnosti školy a u termínovaných úkolů datum jejich splnění. Také jeho projednání se všemi zaměstnanci nebylo doloženo. Učební plán je vhodně doplněn nejen nabídkou volitelných předmětů zaměřených především na informatiku, cizí jazyky, sportovní výchovu, technické činnosti a domácnost a nepovinného předmětu náboženství, ale i rozmanitou činností zájmových útvarů organizovaných základní školou.

Kompetence ředitele školy v oblasti organizování jsou potlačeny skutečností, že škola nemá právní subjektivitu. Přesto je zajištěno účinné řízení školy, které je vnitřně podmíněno řádem školy a rozvrhem hodin a přestávek. Řád školy je vypracovaný stručně a přehledně a není v rozporu s právními předpisy. Obsahuje práva a povinnosti žáků. Obsahuje některé drobné a

formální nepřesnosti. Je doplněn vnitřním řádem pro učitele. Ten sumarizuje pouze povinnosti učitelů, neuvádí jejich práva a nedává jim prostor například k aktivní účasti na řízení školy. Rozvrh hodin a přestávek byl v době inspekce v souladu s právními předpisy. Povinnosti pracovníků jsou upraveny vnitřními směrnici, které stanovují pracovní náplň třídních učitelů i ostatních učitelů. Kompetence pracovníků, na něž vedení školy částečně deleguje své pravomoci, písemně stanoveny nejsou. Dokumentace školy je vedena v plném rozsahu na předepsaných formulářích. Při inspekci byly zjištěny v jejím vedení drobné formální nedostatky, které se převážně podařilo v době inspekce odstranit. Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada. Zasedá pravidelně a ze zápisů z jejího jednání vyplývá, že je věnována dostatečná pozornost průběžnému hodnocení výchovně vzdělávací činnosti, organizačním záležitostem a ostatním pedagogickým otázkám. Je zakončena usnesením akceptovaným učiteli. Vnitřní informační systém funguje adekvátně vzhledem k velikosti školy. Důležité informace jsou zveřejňovány pro učitele i žáky na nástěnkách v budově školy. Žáci mohou využívat schránku důvěry. Zákonným zástupcům žáků jsou předávány informace tradičními postupy i prostřednictvím konzultačních hodin uvedených v žákovských knížkách žáků. Rodiče založili svoji organizaci nazvanou Sdružení rodičů a přátel dětí a školy. S třídními důvěrníky vedení školy spolupracuje na plenárních zasedáních. V budově školy nejsou zveřejněny základní informace o základní škole. Výroční zpráva o činnosti školy obsahuje všechny náležitosti v souladu s právní normou. Poskytuje základní informace o činnosti školy. Na veřejnosti se škola prezentuje prostřednictvím soutěží a olympiád. Motivuje žáky ke sběru odpadových surovin a bylin a výtěžek z uvedených aktivit věnuje na dobročinné účely. Škola vydává svůj časopis a přispívá do Lužického zpravodaje i okresního tisku. Má rovněž kontakt s oblastním rádiem. Škola spolupracuje standardně s ostatními mimoškolními institucemi.

Způsob vedení pracovníků je partnerský a spíše neformální, ředitel přijímá názory pracovníků, využívá jejich odborných schopností a osobní iniciativy. Většina pedagogických pracovníků školy má požadovanou pedagogickou a odbornou způsobilost. Ředitel umožňuje další vzdělávání pedagogickým pracovníkům. Dalšího vzdělávání využívají jen někteří pedagogové a jejich znalosti a dovednosti pozitivně ovlivnily kvalitu výuky. Část vyučujících se vzdělávání neúčastní, přestože vedení školy to umožňuje, v kvalitě výuky u těchto vyučujících se odrážel pedagogický tradicionalismus a zařazovány byly méně efektivní metody výuky. Při metodickém vedení pedagogických pracovníků na 2. stupni převažuje spíše operativnost, bez cílené koordinace vzájemné pomoci a vzdělávací práce, vyučující si předávají své zkušenosti individuálně a neformálně. Sporadicky je problematika didaktiky výuky vedením školy zařazena na poradách po absolvování dalšího vzdělávání učitelů. Metodické vedení začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů patří mezi prioritní úkoly školy, učitelé jsou průběžně sledováni a hodnoceni. Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků školy byla stanovena, ředitel pracovníky s nimi seznámil. Zaměstnance ředitel diferencovaně odměňuje. K motivaci pedagogických pracovníků se využívá také pozitivního oceňování provedených aktivit a konkrétních zodpovědných pracovníků na poradách a po skončení akce.

Kontrolní činnost je plánována prostřednictvím dlouhodobě zavedeného ročního harmonogramu. Ředitel kontroluje plnění pracovních povinností, plnění vzdělávacích úkolů a vedení dokumentace. Část povinné dokumentace obsahovala nedostatky a kontroly byly nedůsledné. Kontroly provozu školy se provádí průběžně, záznamy však nejsou vedeny. Doporučení pracovníkům v případě zjištěných nedostatků jsou sdělena ústně. Hospitační činnost má stanoveny hlavní priority. Hospitační záznamy jsou dobře vedeny, závěry jsou stanoveny a ty jsou následně kontrolovány. Doporučení a závěry jsou však sdělovány ústně a není tak zaručena jejich prokazatelnost. Ředitel projednává výsledky kontrol a hospitací na pedagogických radách a sděluje pedagogickým pracovníkům svá hodnocení.

System sebehodnocení školy zahrnuje vlastní prověrky prováděné jednou ročně v hlavních předmětech nebo hodnocení pomocí komerčních testů, průběžné sledování a vyhodnocování výsledků výchovy a vzdělávání ve třídách na pedagogických radách a hodnocení výsledků při přijímání na střední školy. Na příznivém hodnocení školy se podílí také výsledky žáků na různých soutěžích a olympiádách.

Plánování a organizování má průměrnou úroveň. Způsoby vedení a motivování pracovníků jsou účinné, jasné a přitom dostatečně pružné. Tato oblast je hodnocena velmi dobře. Systém kontrol a hospitací výchovně vzdělávací činnosti je dobře plánován, v jeho realizaci jsou některé nedostatky. Systém sebehodnocení školy poskytuje velmi dobrý přehled o výsledcích a činnosti školy. Celkově jsou kontrolní mechanismy průměrné.

Hodnocení podmínek vzdělávání

V základní škole jsou vytvářeny průměrné až velmi dobré podmínky pro kvalitní poskytování základního vzdělání. Jejich celková úroveň je průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Škola zajišťuje poradenské služby výchovného poradce a metodika prevence sociálně patologických jevů jednou učitelkou bez požadovaného vzdělání, avšak s několikaletou zkušeností. Poradenské služby pro žáky, rodiče a pedagogické pracovníky školy se řídí vlastními plány (Plán výchovného poradce a Minimální preventivní program) s jasně vymezenými úkoly na školní rok. Individuální plány integrovaných a dalších žáků s výchovnými nebo vzdělávacími obtížemi jsou zpracovány a schváleny předepsaným způsobem, doloženy zprávami pedagogicko-psychologické poradny a projednány s rodiči. Minimální preventivní program zařazuje předepsané oblasti aktivit podle metodického pokynu MŠMT ČR k prevenci sociálně patologických jevů a zasahuje do oblasti výuky některých vyučovacích předmětů. Činnost v oblasti poradenství je evidována a koordinována, výchovný poradce zabezpečuje spolupráci pedagogických pracovníků s rodiči žáků, případně s vybranými odborníky nebo institucemi. Podílí se na předávání informací z oblasti výchovného poradenství na pedagogických poradách školy a směrem k vedení školy. Výchovný poradce zajišťuje porady žákům a rodičům v době konzultačních hodin, práci se schránkou důvěry a jednání s vedením školy v případě žáků s výchovnými nebo vzdělávacími problémy. Ve škole byla již několikrát zjištěna a řešena problematika šikany, výchovný poradce spolupracoval s pedagogicko-psychologickou poradnou a s rodiči žáků. Přes závažnost provinění byli žáci (označení jako šikanující) na pedagogické radě školy oceněni neadekvátním a méně účinným výchovným opatřením (napomenutí nebo důtka třídního učitele). Všechny zjištěné případy byly evidovány v pedagogické dokumentaci školy, avšak nebyly oznámeny Policii ČR, což není v souladu s metodickým pokynem k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

Vedení školy klade důraz na prevenci a kvalitní poradenské služby pro žáky, rodiče i pedagogické pracovníky a tato skutečnost se ve výchovně vzdělávací činnosti školy pozitivně odráží. Pochybení bylo zjištěno při neoznámení případů šikany Policii ČR.

Celková úroveň výchovného poradenství je velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol (změna s účinností od 1. 1.1999) čj. S-22/98-02 včetně všech podkladů a dokladů a Protokol o provedení změny čj. Sine/2000 ze dne 10.4.2000.
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, evidence žáků školy, záznamy o volitelných a nepovinných předmětech a zájmových útvarech
- Řád školy, rozvrh hodin pro školní rok 2001/2002, záznamy z pedagogických rad
- Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky, protokoly o komisionálních zkouškách
- Osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů
- Protokoly a záznamy o provedených kontrolách
- Tematické a časové plány hospitovaných vyučovacích předmětů
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- Plán rozvoje ZŠ Lužice – 2000, Plán činnosti školy na období 2001/2002
- Učební plán vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2
- Vzorek žákovských knížek a písemností žáků
- Dokumentace spojená s odkladem školní docházky
- Záznamy o integrovaných žácích ve školním roce 2001/2002
- Plán výchovného poradce na školní rok 2001/2002
- Minimální preventivní program školy na školní rok 2001/2002
- Harmonogram kontrolní a hospitační činnosti ředitele školy platný pro školní rok 2001/2002
- Záznamy z hospitací za školní rok 200/2001, 2001/2002
- Kritéria hodnocení pracovníků školy platná pro školní rok 2001/2002
- Přehled osobních příplatků a odměn pedagogických pracovníků
- Vybrané testy a prověrky provedené školou ve třídách 1. a 2. stupně
- Přehled výsledků školy v soutěžích a olympiádách
- Výsledky úspěšnosti žáků školy při přijímání na střední školy za školní rok 2000/2001 a 2001/2002
- Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2001/2002
- Záznamy z jednání metodického sdružení učitelů 1. stupně
- Úřední dopisy školy - pozvánka pro rodiče vybraných žáků
- Namátkově vybrané formuláře výchovných opatření školy udělených některým žákům školy
- Doklady o odborné a pedagogické způsobilosti 14 pedagogických pracovníků

ZÁVĚR

Základní škola zabezpečuje průměrným způsobem podmínky vzdělávání. Na velmi dobré úrovni jsou průběh a výsledky výuky základní školy i zabezpečování jejího výchovného poradenství. Od předchozí inspekce provedené Českou školní inspekcí dne 26.11.1997, která byla zaměřena na posouzení činnosti školy v oblasti řízení školy, nedošlo k výrazným změnám.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vojmír Křupka	Vojmír Křupka, v. r.
Člen týmu	PhDr. Renáta Ševčíková	Renáta Ševčíková, v. r.
Člen týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková, v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Antonie Navrátilová	

V Brně dne 3. ledna 2002

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18.1.2002

Razítko

Ředitel(ka) školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Miroslav Hunča, ředitel školy

Miroslav Hunča, v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KÚJK Brno	6.2.2002	96/02
Obec Lužice	6.2.2002	97/02
OkÚ Hodonín	6.2.2002	98/02

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.

